

4. 10. 2024

ID: 118615

## Překážka věci rozsouzené

Usnesení soudního exekutora o zastavení exekuce vydané na základě tzv. fikce souhlasu oprávněného podle ustanovení § 55 odst. 3 e. ř. nezakládá překážku věci pravomocně rozhodnuté.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 20 Cdo 1604/2024-156 ze dne 3.7.2024)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v exekuční věci oprávněné Expohledávky s. r. o., se sídlem v P., zastoupené JUDr. P.M., advokátkou se sídlem ve V., proti povinnému J. K., zastoupenému Mgr. R.M., advokátkou se sídlem v Č.K., pro 450 000 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Českém Krumlově pod sp. zn. 2 EXE 4/2022, o dovolání oprávněné proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 23. října 2023, č. j. 24 Co 1126/2023-106, tak, že usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 23. října 2023, č. j. 24 Co 1126/2023-106, a usnesení Okresního soudu v Českém Krumlově ze dne 17. července 2023, č. j. 2 EXE 4/2022-60, se zrušují a věc se vrací Okresnímu soudu v Českém Krumlově k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Okresní soud v Českém Krumlově usnesením ze dne 17. července 2023, č. j. 2 EXE 4/2022-60, k návrhu povinného zastavil exekuci (výrok I.) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výroky II. a III.). K zastavení exekuce došlo podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád – dále též jen „o. s. ř.“, z důvodu neodstranitelného nedostatku podmínky řízení spočívajícím v existenci překážky věci pravomocně rozhodnuté. Soud uvedl, že v téže věci již byla v minulosti právním předchůdcem oprávněné proti povinnému vedena exekuce, která byla usnesením soudního exekutora pravomocně zastavena (dále též jen „první exekuce“). Zastavení první exekuce navrhl povinný z důvodu údajného zániku vymáhané povinnosti splněním, z čehož dovozoval důvod pro zastavení exekuce podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř. Soudní exekutor podle ustanovení § 55 odst. 3 zákona č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) – dále též jen „e. ř.“, vyzval tehdejší oprávněnou, aby se k návrhu na zastavení exekuce vyjádřila, ta však na výzvu nezareagovala, a soudní exekutor proto na základě tzv. fikce souhlasu s odkazem na ustanovení § 55 odst. 3 e. ř. ve spojení s § 268 odst. 1 písm. c) o. s. ř. exekuci zastavil. Soud v nyní řešené věci dále uvedl, že nynější exekuce je vedena na podkladě stejného exekučního titulu, ve prospěch stejné oprávněné (resp. její právní nástupkyně), vůči stejnému povinnému, pro totožný předmět plnění, a to navíc stejným soudním exekutorem jako první exekuce. Jestliže byla v minulosti první exekuce pravomocně zastavena z obecného důvodu dle § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř., nelze opětovně připustit její nařízení, a byla-li nařízena, je podle soudu namístež ji v každé její fázi zastavit pro neodstranitelný nedostatek podmínky řízení spočívající v existenci překážky věci pravomocně rozhodnuté. Soud dále uvedl, že zastaví-li soudní exekutor exekuci k návrhu povinného s výslovně vyjádřeným či jen fingovaným souhlasem oprávněného, činí tak standardně s odkazem na ustanovení § 268 odst. 1 písm. c) o. s. ř., aby vyjádřil postavení oprávněného jakožto „pána sporu“. Materiální, tj. skutečný důvod pro zastavení exekuce, však vyplývá z návrhu povinného [v případě první exekuce jde o důvod dle § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř.],

příčemž oprávněný vyslovením souhlasu či mlčením dává najevo, že povinným tvrzený zastavovací důvod akceptuje.

Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 23. října 2023, č. j. 24 Co 1126/2023-106, k odvolání oprávněné rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil (první výrok) a rozhodl o nákladech odvolacího řízení (druhý výrok), neboť se plně ztotožnil se závěry exekučního soudu, že exekuce je nepřijatelná z důvodu věci pravomocně rozsouzené, když předchozí exekuce v téže věci byla pravomocně zastavena podle § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř., neboť povinný splnil vymáhanou povinnost, která v důsledku toho zanikla, a otázku splnění dluhu nelze již v novém exekučním řízení znovu přezkoumávat.

Usnesení odvolacího soudu napadla oprávněná v celém rozsahu dovoláním, v němž formulovala dvě právní otázky, na jejichž řešení podle názoru dovolatelky napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí a které podle dovolatelky dosud nebyly v rozhodování dovolacího soudu vyřešeny. První otázka zní, zda je soud v řízení o zastavení nynější exekuce vázán důvodem pro zastavení exekuce uvedeným v usnesení soudního exekutora či exekučního soudu o zastavení předchozí exekuce v téže věci. Druhá otázka zní, zda důvod pro zastavení první exekuce uvedený v ustanovení § 268 odst. 1 písm. c) o. s. ř. představuje pro vedení nynější exekuce v téže věci překážku věci pravomocně rozhodnuté, když v první exekuci nedošlo k provedení dokazování tvrzení povinného o tom, že je vymáhaná pohledávka skutečně zaplacená. Podle dovolatelky soudy obou stupňů shodně mylně uvádějí, že první exekuce byla zastavena z obecného důvodu uvedeného v ustanovení § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř., ačkoliv ve skutečnosti byla první exekuce zastavena podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. c) o. s. ř. Dovolatelka se domnívá, že překážku věci pravomocně rozhodnuté zakládají pouze meritorní usnesení o zastavení exekuce, tedy takové, které se opírají o důvody podle ustanovení § 268 odst. písm. a), b), g) a h) o. s. ř. K zastavení první exekuce však došlo nikoliv z důvodu prokázání tvrzení povinného o zániku jeho dluhu splněním, ale z důvodu zákonné fikce, která nastala v důsledku nevyjádření se oprávněné na výzvu soudního exekutora, zda souhlasí s návrhem na zastavení exekuce. Takové rozhodnutí podle dovolatelky nemá meritorní povahu, a tedy ani nezakládá překážku věci pravomocně rozhodnuté. Dovolatelka proto navrhla, aby Nejvyšší soud rozhodnutí soudů obou stupňů zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Povinný ve svém vyjádření k dovolání uvedl, že není sporu o tom, že zastavení první exekuce nepředcházelo posouzení, zda vymáhaná pohledávka existuje či nikoliv. Rozhodnutí bylo odůvodněno procesní pasivitou oprávněné, která se k výzvě soudního exekutora nevyjádřila, ač byla o následku řádně poučena. Povinný v (prvním) návrhu na zastavení exekuce podrobně popsal skutkové okolnosti, a bylo tehdy na oprávněné, aby v případě nesouhlasu tvrdila a prokazovala, že tvrzení povinného nejsou pravdivá. Povinný proto pokládá usnesení o zastavení první exekuce za meritorní rozhodnutí, které zakládá překážku věci pravomocně rozhodnuté.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) věc projednal podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. ledna 2022 (srov. část první čl. II bod 1 zákona č. [286/2021](#) Sb.). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., a že jde o rozhodnutí, proti kterému je dovolání přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť napadené usnesení závisí na řešení otázky, zda zastavení exekuce na základě tzv. fikce souhlasu oprávněného podle ustanovení § 55 odst. 3 e. ř. zakládá překážku věci pravomocně rozhodnuté, která dosud nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu vyřešena, bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) přezkoumal napadené usnesení ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř. a dospěl k závěru, že dovolání je důvodné.

Podle ustanovení § 52 odst. 1 e. ř. nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro exekuční řízení přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu.

Podle ustanovení § 55 odst. 3 e. ř. podá-li účastník návrh na zastavení exekuce, exekutor do 15 dnů od doručení návrhu vyzve další účastníky exekuce, aby se vyjádřili, zda s návrhem souhlasí, a aby se v případě, kdy nesouhlasí s tvrzeními obsaženými v návrhu na zastavení, vyjádřili k návrhu a předložili listiny k prokázání svých tvrzení. Jestliže všichni účastníci se zastavením exekuce souhlasí, exekutor vyhoví návrhu na zastavení exekuce do 30 dnů od marného uplynutí lhůty k vyjádření nebo od doručení souhlasného vyjádření, nastalo-li dříve. Nevyhoví-li exekutor návrhu na zastavení exekuce, postoupí jej společně s exekučním spisem v uvedené lhůtě k rozhodnutí exekučnímu soudu.

Podle ustanovení § 101 odst. 4 o. s. ř. vyzve-li soud účastníka, aby se vyjádřil o určitém návrhu, který se dotýká postupu a vedení řízení, může připojit doložku, že nevyjádřil-li se účastník v určité lhůtě, bude se předpokládat, že nemá námítky.

Podle ustanovení § 103 o. s. ř. kdykoli za řízení přihlíží soud k tomu, zda jsou splněny podmínky, za nichž může rozhodnout ve věci samé (podmínky řízení).

Podle ustanovení § 104 odst. 1 věta první o. s. ř. jde-li o takový nedostatek podmínky řízení, který nelze odstranit, soud řízení zastaví.

Podle ustanovení § 159a odst. 4 o. s. ř. jakmile bylo o věci pravomocně rozhodnuto, nemůže být v rozsahu závaznosti výroku rozsudku pro účastníky a popřípadě jiné osoby věc projednávána znovu.

Podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. c) o. s. ř. výkon rozhodnutí bude zastaven, jestliže zastavení výkonu rozhodnutí navrhl ten, kdo navrhl jeho nařízení.

Podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř. výkon rozhodnutí bude zastaven, jestliže po vydání rozhodnutí zaniklo právo jím přiznané, ledaže byl tento výkon rozhodnutí již proveden; bylo-li právo přiznáno rozsudkem pro zmeškání, bude výkon rozhodnutí zastaven i tehdy, jestliže právo zaniklo před vydáním tohoto rozsudku.

Nejvyšší soud ve své judikatuře vysvětlil, že ustanovení § 55 odst. 3 e. ř. jednoznačně předpokládá, že exekutor návrhu na zastavení exekuce vyhoví, uplynula-li oprávněnému marně lhůta pro vyjádření se k návrhu. Podává se v něm totiž, že jestliže všichni účastníci se zastavením exekuce souhlasí, exekutor vyhoví návrhu na zastavení exekuce do 30 dnů od marného uplynutí lhůty k vyjádření nebo od doručení souhlasného vyjádření, nastalo-li dříve. Povinnost exekutora vyhovět návrhu povinného na zastavení exekuce se tedy za daných okolností opírá přímo o ustanovení § 55 odst. 3 větu druhou e. ř. (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. ledna 2021, sp. zn. 20 Cdo 3347/2020, ze dne 24. srpna 2011, sp. zn. 20 Cdo 2675/2011, a ze dne 10. června 2020, sp. zn. 20 Cdo 1185/2020).

Tzv. fikce souhlasu oprávněného s návrhem na zastavení exekuce obsažená v ustanovení § 55 odst. 3 e. ř. je vůči oprávněnému velmi přísná, neboť jediné jeho opomenutí spočívající v nevyjádření se k návrhu povinného na zastavení exekuce finguje jeho souhlas se zastavením exekuce z důvodu tvrzeného povinným bez ohledu na to, zda se takový důvod zakládá na skutečnosti. Ve srovnání s ustanovením § 101 odst. 4 o. s. ř., které upravuje možnost fikce souhlasu mlčícího účastníka řízení s návrhem dotýkajícím se postupu a vedení řízení (a které se podle shora uvedené judikatury v případě postupu podle § 55 odst. 3 e. ř. neaplikuje), se tedy fikce souhlasu podle ustanovení § 55 odst. 3 e. ř. uplatní i v případě rozhodnutí o zastavení exekuce. Jinými slovy, navrhne-li povinný zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř. s tvrzením, že vymáhaná povinnost již byla povinným splněna a oprávněný se z jakéhokoliv důvodu opomene k návrhu na výzvu soudního exekutora vyjádřit, soudní exekutor na základě fikce souhlasu oprávněného exekuci zastaví z důvodu tvrzeného povinným, neboť předpokládá, že právě s takovým postupem oprávněný souhlasí. Jelikož souhlas oprávněného s návrhem na zastavení exekuce činí v návrhu tvrzené skutečnosti nespornými, soudní exekutor oprávněnost návrhu nezkoumá a povinný svá tvrzení nijak neprokazuje. Rozhodnutí o

zastavení exekuce je v takovém případě v zásadě nezvratné, neboť případné odvolání oprávněného může věcně uspět jen tehdy, pokud exekutor dospěl k nesprávnému závěru, že nastala fikce souhlasu oprávněného (srov. Svoboda, K. Exekuční řád, C. H. Beck, 2022, strana 423–424).

V nyní řešeném případě tedy měl soudní exekutor první exekuci zastavit podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. g), jak navrhol povinný, neboť právě k tomuto důvodu se vztahoval fingovaný souhlas oprávněného, a nikoliv podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. c), jak učinil. Soud prvního stupně správně dovodil, že podstatný je toliko materiální důvod pro zastavení exekuce, který vyplývá z návrhu povinného, a tedy nesprávný (formální) důvod uvedený v rozhodnutí soudního exekutora není z pohledu posuzování existence překážky věci pravomocně rozhodnuté relevantní. Nelze totiž připustit, aby rozdílná (nesprávná) praxe různých soudních exekutorů v totožné (zde uvedené) skutkové situaci ovlivnila to, zda k zastavení exekuce dojde s účinky meritorního rozhodnutí či nikoliv. Naopak, otázku, zda rozhodnutí soudního exekutora o zastavení exekuce na základě fikce souhlasu oprávněného s návrhem na její zastavení zakládá překážku věci pravomocně rozhodnuté, je třeba vyřešit jednotně, bez ohledu na formální důvod uvedený v rozhodnutí o zastavení exekuce.

V usnesení ze dne 13. února 2018, sp. zn. 20 Cdo 4987/2017, publikovaném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 47/2019 (z něhož vycházel soud prvního stupně), Nejvyšší soud dospěl k závěru, že jestliže předchozí exekuce byla zastavena (nebo exekuční návrh byl zamítnut) pro existenci některého z obecných důvodů, pro které nelze pozdější exekuci mezi týmiž účastníky z téhož exekučního titulu a pro totéž plnění vést bez ohledu na to, jaký majetek může být postižen [ustanovení § 268 odst. 1 písm. a), b), g) a h) o. s. ř.], vytváří pravomocné rozhodnutí o zamítnutí dřívějšího exekučního návrhu nebo o zastavení předchozí exekuce překážku věci pravomocně rozhodnuté ve smyslu § 159a odst. 4 a § 254 odst. 1 o. s. ř. Uvedený závěr Nejvyšší soud odůvodnil tím, že si nelze představit, aby exekuční soud musel znovu a znovu k dalším exekučním návrhům oprávněného posuzovat, zda je naplněn některý z obecných důvodů pro zamítnutí exekučního návrhu nebo pro zastavení exekuce, který již byl zjištěn v předchozí exekuci a pro který byl exekuční návrh pravomocně zamítnut nebo dřívější exekuční řízení pravomocně zastaveno. Přitom není podstatné, zda dřívější exekuce byla zastavena přímo exekutorem podle § 55 odst. 4 e. ř. nebo zda k zastavení exekuce přistoupil soud, protože nebyly naplněny předpoklady pro zastavení exekuce exekutorem. Nejvyšší soud v uvedeném rozhodnutí dále výslovně uvedl, že obecným důvodem pro zastavení exekuce je mimo jiné i skutečnost, že po vydání exekučního titulu ve smyslu § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř. zaniklo právo exekučním titulem přiznané, např. proto, že povinný již plnil.

Pokud by závěry uvedené v citovaném usnesení měly dopadat i na situaci, kdy k zastavení první exekuce došlo v důsledku fikce souhlasu oprávněného s návrhem na zastavení exekuce, resp. založilo-li by takové rozhodnutí překážku věci pravomocně rozhodnuté, pro oprávněného by to znamenalo vedle již shora popsaného přísného následku spočívajícího v zastavení exekuce i trvalou ztrátu možnosti svou vykonatelnou pohledávku soudně vymáhat, a tedy by o ni de facto přišel. Na jednu stranu platí právní zásada *vigilantibus iura scripta sunt* (práva náleží bdělým), přičemž je to nepochybně oprávněná (její právní předchůdkyně), kdo svým opomenutím zastavení exekuce zavinil, avšak závěr, že by pouze v důsledku opomenutí vyjádřit se k výzvě soudního exekutora mělo dojít k faktické ztrátě vykonatelné pohledávky považuje Nejvyšší soud za natolik přísný, že jej nelze akceptovat, neboť aprobace takového závěru by představovala zjevnou nespravedlnost hraničící s principy právního státu. Ostatně z odůvodnění citovaného usnesení sp. zn. 20 Cdo 4987/2017 je zjevné, že smyslem jeho závěru je zamezení opakovaného a nehospodárného zkoumání existence důvodu pro zastavení exekuce tvrzeného povinným. Jestliže však k věcnému přezkumu existence tvrzeného důvodu pro zastavení exekuce nikdy nedošlo, neboť ji zastavil soudní exekutor na základě fikce souhlasu oprávněného, potom nejde o meritorní rozhodnutí, které by bránilo opakovanému zahájení exekučního řízení.

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší soud uzavírá, že usnesení soudního exekutora o zastavení

exekuce vydané na základě tzv. fikce souhlasu oprávněného podle ustanovení § 55 odst. 3 e. ř. nezakládá překážku věci pravomocně rozhodnuté. Není proto dán neodstranitelný nedostatek podmínky řízení a exekuční řízení (natož exekuci!) nelze z tohoto důvodu zastavit. Nyní je na exekučním soudu, aby se znovu zabýval návrhem povinného na zastavení exekuce a v případě prokázání zániku vymáhané pohledávky exekuci z příslušného důvodu zastavil.

Z uvedeného vyplývá, že rozhodnutí odvolacího soudu je nesprávné. Nejvyšší soud proto bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) rozhodnutí odvolacího soudu zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.). Protože důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí také pro usnesení soudu prvního stupně, dovolací soud zrušil i toto rozhodnutí a podle ustanovení § 243e odst. 2 věty druhé o. s. ř. věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | [www.epravo.cz](http://www.epravo.cz)

## Další články:

- [Odmítnutí dovolání](#)
- [Bezplatná obhajoba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Omezení vlastnického práva veřejným prostranstvím a bezdůvodné obohacení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Opomenuté vyjádření účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Služební poměr](#)
- [Svéprávnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určitost sankcionované povinnosti](#)
- [Pohledávka](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Dražba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)